

Zástupce ombudsmana chce zlepšit postavení obětí trestných činů žádajících o peněžitou pomoc od státu. S Ministerstvem spravedlnosti bude jednat o svých doporučeních

16.11.2023 - | Veřejný ochránce práv

Aby byla pomoc obětem trestných činů účinná, musí přijít včas.

„To se bohužel neděje. Přestože podle zákona má ministerstvo rozhodnout do tří měsíců, stihne to pouze u třetiny žádostí. Déle než půl roku pak na pomoc v poslední době čekala víc než polovina žadatelů. A setkali jsme se i s případy, kdy oběti dostaly peněžitou pomoc až po několika letech,“ popsal zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm.

Na vině je podle něj nejen nedostatek pracovníků odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti a jejich přetížení, ale leckdy i složité dokazování. Aby mohlo ministerstvo peněžitou pomoc vyplatit, musí totiž bez důvodných pochybností prokázat, že došlo k trestnému činu a újma, kterou oběť utrpěla, je jeho přímým důsledkem. To je problematické zvláště v případech, kdy trestní řízení stále běží.

„Proto jsem v legislativních doporučeních ministerstvu mimo jiné navrhl, aby se posuzování žádostí o paušální částky pomoci zjednodušilo a lidé mohli peníze dostat rychleji než nyní. Pro přiznání pomoci by stačovala skutečnost, že státní zástupce podal obžalobu a v ní újmu popsal,“ vysvětlil Schorm. Problémy podle něj způsobuje například i to, že zákon o obětech a trestní zákoník definují „ublížení na zdraví“ rozdílně. Doporučil proto, aby se definice v obou normách sjednotila.

Ve zprávě navrhl ministerstvu i 12 praktických změn, které by mohly vyřizování žádostí urychlit a sjednotit. Jednání s úředníky by díky nim také bylo pro oběti vstřícnější a méně stresující. Zásadní je podle Schorma srozumitelná, přiměřená a citlivá komunikace v průběhu celého řízení. Poukázal zároveň na přínos organizací zaměřených na práci s oběťmi. Právě s jejich pomocí lidé o peněžitou pomoc často žádají. Nově k tomu mohou využít i jednodušší formuláře, které vloni spolu Bílým kruhem bezpečí připravili právníci Kanceláře ombudsmana. První je určený přímo pro oběti trestných činů, druhý pro pozůstalé.

Vybrané organizace pomáhající obětem trestných činů

Bílý kruh bezpečí

In IUSTITIA

proFem - centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí

Persefona

La Strada Česká republika

Centrum LOCIKA

ROZKOŠ bez RIZIKA

THEIA – krizové centrum

Člověk v tísni

Diecézní charita

SPONDEA

Zástupce ombudsmana současně ve zprávě ocenil, že některé problémy se už díky předchozím jednáním podařilo úplně nebo částečně vyřešit. Ministerstvo například zavedlo specializaci referentů oddělení peněžité pomoci. Ti tak nemusí plnit jiné úkoly a soustředí se právě na vyřizování žádostí o peněžitou pomoc. Ministerstvo si také při nejasnostech o závažnosti utrpěné újmy samo zadává znalecké posudky a nepožaduje jejich předložení po obětech.

Zprávu s doporučeními zaslal zástupce ombudsmana ministrovi spravedlnosti. O pomoci obětem s ním chce dál jednat.

- Zpráva o šetření – poskytování peněžité pomoci obětem trestných činů
- Výběr ze zprávy o šetření – shrnutí a doporučení
- Tabulka - maximální výše peněžité pomoci
- Práva obětí stručně
- Formuláře žádostí o peněžitou pomoc (dole v seznamu)
- Tisková zpráva - 22. 2. 2022
- Tisková zpráva - 20. 12. 2022

https://www.ochrance.cz/aktualne/zastupce_ombudsmana_chce_zlepsit_postaveni_obeti_trestnych_cinu_zadajicich_o_penazitou_pomoc_od_statu-s_ministerstvem_spravedlnosti_bude_jednat_o_snych_doporucenich